

Til
PBE Byplan Offentlige planer (Arbeidssted)
v/Bjarte Stavenes

Fra
Byantikvaren

Intern korrespondanse

Vår referanse: 2022/56545-46
Saksbehandler: Endre Steen Nilsen
Dato: 11. oktober 2022

Byantikvarens innspill – plan til offentlig ettersyn 65150000 Årstad, Gnr. 13, Bnr. 1132, Sykkelvei fra Hagerupsvei til Mindemyren, Offentlig reguleringsplan

Formålet med planen

Planforslagets hovedformål er å legge til rette for en god løsning for syklistene og gående langs strekningen. Prosjektet skal overordnet bidra til at flere velger gange og sykkel som transportmiddel.

Byantikvarens anbefaling

Vi er ikke negative til at det blir etablert nye sykkeltraseer i Bergen. Vi mener likevel det er utfordrende der dette får store negative konsekvenser for kulturmiljøene i Bergen kommune. Planen legger opp til å rive mist 10 bygninger, flere med høy verneverdi i hensynssone H570_23 Wergelandsåsen - Storetveitåsen i KPA2018.

Planen argumenter for at disse boligene allerede er bestemt revet i plan planID 65230000 Årstad. GNR 13 BNR 81 MFL, NYHAUGVEIEN. Vi minner om at denne planen ikke er vedtatt og at vi også her har kommet med innspill om de store negative konsekvenser av å rivebygninger i hensynssone kulturmiljø ikke er tråd med kommunens vedtatte kulturminnestrategi. Planbestemmelsene sikrer heller ikke at materialbruk og den høye arkitektoniske kvalitet i byggeri må videreføres slik det er vedtatt i at nye tiltak i hensynssonen skal jmf. Kulturmiljøplanens føringer for utvikling s 279.

Kulturminnefaglig vurdering

Byantikvaren utarbeidet et kulturminnegrunnlag i forbindelse med planarbeidet i 2014.

Det har etter siden blitt vedtatt ny KPA2018 med nye hensynssoner og en kulturminnestrategi og kulturmiljøplanen «Identitet med særpreg».

Det har ikke vært dialog med Byantikvaren om hvordan dette påvirker kulturminnedokumentasjon og nødvendigheten av å oppdatere dokumentasjonen og planforslaget slik at den tilpasser seg den nye kommuneplanen.

Vi kan heller ikke se at det har vært en dialog om hvordan sikre kulturminnene på en hensiktsmessig og tilstrekkelig i planforslaget.

I kulturminnegrunnlaget skriver vi at Området er preget av villautbyggingen som foregikk fra 1880-1950 årene. Hele planområdet gir et bilde av en utbyggingsperiode med relativt klare grenser. Byantikvaren valgte å dele området i tre delområder:

1. Strekket fra Brennhagen til starten på Kirkevegen.
2. Området knyttet til Storetveitgårdens innmarksområde fra skolen til rundkjøringen (Storetveitvegen/Hagerups vei).
3. Strekket fra rundkjøringen ved Hagerups vei til Nyhaugveien.

Planarbeidet omhandler delområde 3 fra Hagrups vei til Nyhaugveien

Alle delområdene har enkeltminner med høy arkitektonisk verdi. Et vesentlig element i verdien av bebyggelsen i delområdene 1 og 3 er sammenhengen mellom topografi, enkeltbygg/objekt og hageanlegget rundt. Denne helheten reflekteres i bebyggelsen uavhengig av tid og arkitekt. Bevaring av denne typiske og viktige verdien bør søkes inkludert planen og i fremtidige vurderinger av tiltak her. Også i planarbeidets kulturminnedokumentasjon og de ulike andre kulturminnefaglige vurderingene gjort i prosessen er planområde vist med høy eller middels høy kulturminneverdi. KPA, kulturminnestrategien og kulturmiljøplan er styrende for våre faglige vurderinger og legges derfor til grunn sammen med kulturminnedokumentasjon. Generelt skal planarbeid sikre at punkt 1, 2, 3 og 5 med delmålene i kulturminnestrategien disse blir ivarettatt:

1. I Bergen skal vern av kulturminneverdier sikre kvalitet, identitet og særpreg i byutviklingen.
2. I Bergen skal kulturminneverdier ivaretas og forvaltes gjennom ansvarlig og klimavennlig bruk, gjenbruk og transformasjon.
3. I Bergen kommune skal forvaltning av kulturminner baseres på kunnskap og forståelse
5. I Bergen skal innsatsen styrkes for å verne om og sikre vår kulturarv.

I retningslinjene til KPA2018 §35.5 kulturmiljø kommer det fram at:

«Kulturmiljø og historisk bebyggelse skal sikres og ivaretas. De karakteristiske trekkene ved bebyggelse, bebyggelsesstruktur og kulturlandskap definerer områder og gir det særpreg. Det skal derfor tas spesielle hensyn til dette ved søknad om tiltak og endret arealbruk...»

Kulturmiljøplanen er et kvalitetsprogram for KPA og i denne ligger det føringer for videre utvikling i hensynssonen. For Wergelandsåsen og Storetveitåsen står det konkret om videre utvikling og endring av området blant annet:

Eksisterende bygninger, med fasader,...()...volum og forhold mellom hus og hage må bevares. Endringer eller etablering av nye tiltak må skje i samspill, tilpasses og opprettholde områdets gate- eiendoms- og bebyggelsesstruktur, samt videreføre typologi, volum, skala og høyder på eksisterende bebyggelse. Materialbruk og den høye arkitektoniske kvalitet i byggeri må videreføres.

Vi kan ikke se at kulturminnestrategien sine vedtatt mål grad er drøftet og vurdert eller hvordan §35.5 i KPA er ivarettatt og sikret i planarbeidet.

Det vises i planarbeidet til at bygningene langs Storetveitvegen er vedtatt revet i plan med planID 65230000 Årstad. GNR 13 BNR 81 MFL, NYHAUGVEIEN. Vi minner om at denne planen ikke er vedtatt og mener derfor at denne ikke alene kan være forutsetning for etablering av sykkelveien slik den er vist.

Det er ingen illustrasjonsplan i planforslaget og plankartet er delvis vanskelig å lese. Dette gjelder spesielt hva som er tenkt nord for nybygg, gang- og sykkelveg og kantsoner/forholdet til bygninger som grenser til planområdet.

Planbestemmelsene sikrer heller ikke at materialbruk og den høye arkitektoniske kvaliteten i byggeri må videreføres slik det er vedtatt i at nye tiltak i hensynssonen skal jmf.

Kulturmiljøplanens føringer for utvikling s 279.

Vi mener at bestemmelser og plankart må revideres slik at alle gjenstående bygninger blir sikret på en måte som ivarettar materialbruk og høy arkitektonisk kvalitet. Bestemmelsene må derfor bli mer konkrete. §2.2 blir for generell og sikrer ikke godt nok at kulturmiljøet i evt. senere byggesaker.

I §4.2 Særlig hensyn til bevaring kulturmiljø blir også bestemmelsene for generelle og fører til unødvendige uklarheter i hva som er premissgivende for en videre utvikling i området. Dette

gjelder både internt i kommunen og for prosjektene i planområdet. Vi minner også om at §4.2.4 Alle søknader om tiltak innenfor hensynssone bevaring av kulturmiljø skal forelegges kommunens antikvariske fagetat, ikke kan stå i bestemmelsene. Byantikvaren mener derfor at bestemmelsene må utformes på en slik måte at kulturmiljøet blir ivaretatt helt til nye bygninger og anlegg er ferdigstilt. Vi bidrar gjerne i en dialog for å sikre dette.

I tillegg opplyser vi om nasjonale føringer i Stortingsmelding 16 (2019-2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken, vedtatt i april 2020:

«...Gjennom meldinga vert "kulturmiljø" innført som eit samleomgrep for kulturminne, kulturmiljø og landskap. Omgrepet understrekar verdien av heilskap og samanheng, og tilknytninga til den øvrige klima- og miljøpolitikken blir tydelegare. Kulturminne og kulturmiljø spelar ei sentral rolle i berekraftig byutvikling. Kulturmiljø skal bidra til berekraftig utvikling gjennom heilskapleg samfunnsplanlegging. Kulturmiljø er eit felles gode som kan bidra til både miljømessig, sosial og økonomisk berekraft.»

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 -2023 her står det blant annet:

«... kommunene identifiserer og tar hensyn til viktig... ()..., kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planlegging. Samlende virkninger tas hensyn til. Kommunene vektlegger arkitektur og kvalitet i de bygde omgivelsene og planlegger med utgangspunkt i stedets særpreg, kulturhistoriske elementer og viktige landskapstrekk. Eldre bebyggelses og bystruktur vurderes som ressurser i en sirkulær økonomi.»

Med hilsen
Byantikvaren

Johanne Gillow - Byantikvar
Endre Steen Nilsen - rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.

Kopi: Etat for utbygging - Kathrine Ve